

Kitüntetések

A József Attila Tudományegyetem november 7-e tiszteletére rendezett ünnepségen Csákány Béla rektor és Bádonyiné Nagy Ilona, a KISZ-bizottság titkárhelyettese adott át kitüntetések: *Kiváló Munkáért* kitüntetést kapott Simon Ferenc adjunktus és Halvax Béláné hivataloság, *Miniszteri Dicséretet Földvári Lászlóné* adjunktus. *Aranykoszorús KISZ-jelvényt* vett át Stachó László tudományos főmunkatárs és András János joghallgató. A KISZ KB *Dicsőítő Oklevelét Körtvélyesi Tamás* tanársegéd, *Csúri Miklós* tudományos segédmunkatárs, *Lipták Magdolna* vegyészhallgató, *Mezey József* és *Szabados Gyula* joghallgatók kapták.

Emléktúra

A Csongrád Megyei Közlekedésszabványügyi Tanács, az autókлуб megyei szervezete, és a zádkányszéki tanács november 7-én, csütörtökön rendezte meg a hagyományos megyei autós emléktúrát — ezúttal Zádkányszéken.

A szokásokhoz híven a rendezvény egyúttal politikai demonstráció is. Az alkalomhoz illő plakátokkal, zászlókkal feldíszített gépjárművek vezetői Zádkányszéken megköszörik a szovjet hősök emlékművét.

A zádkányszéki művelődési házban november 7-én reggel fél kilenckor, az ünnepélyes felvonuláson és koszorúzásról megérkező csoportok az elméleti verseny KRESZ-tesztjét töltik és politikai kérdésekre válaszolva mérik össze tudásukat. Majd 9 órától — az autósok és a motorosok külön-külön — ügyességi feladatokat oldanak meg.

A versenyben a három feladatcsoportot és a csapatok teljesítményét együttesen értékelik, s az első négy helyen végzőknek jutalmat.

Közösséget teremteni

Befejeződtek az ifj. Horváth István-napok

Az érdeklődők fele, de lehet, kétharmada is kiszorult a szolnoki Varga Katalin Gimnázium színpadának előadásáról szombaton késő este az Ady téri egyetemen. Nem kell félni az amatőr színjátszómozgalmat — gondolhatjuk a zsúfolt nézőtérrel, bár az is igaz, ebben a teremben alig negyvenen férhettek el. Szűk tere, intím hangulatot kíván Mrozek abszurdja, a *Mulatság*. Az előadás után nézők és szereplők közösen értékelték a látottakat. A tegnapi véget ért ifj. Horváth István-napokon tehát megvalósulni látszott a szervező 8.15-ös csoport tőrekvése: megkérdezni a közönséget, felszabadult gondolatserére invitálni.

Mint a csoport tagjai elmondták — s a résztvevők is tapasztalhatták — „a napok” elnevezéssel illetett rendezői sorozatokról eltérően a 8.15-ök nem az úgymond fesztiváljellegű szertartást tartották meg, amelyen szorgos munka folyt. Szerény anyagi keretek közt a kiadásokat gyűjtésekből fedezték. Kiállítást rendeztek *Az örök színház* címmel, a vendégszínpadok bemutatják egy-egy produkciójukat, fórumokon vitakoztak a mozgás- és beszédstúdiókról, színházelmélet és gyakorlat összefüggéseiről. Nyilvános próbákon bepillantottunk a házigazdák készülő műsoraiba, melyek a nézők, amatőr színészek és rendezőtársak véleménye nyomán is formálódnak még. Ilyen stádiumban tart az *Egyszerű labirintus* című Pilinszky-est, az újra átdolgozott Becktet-darab, a *Jörés-metés*, és a novemberben bemutatandó *Shelley*-dráma, a *Cenci*. Ez utóbbi, melyet kaposvári

vendég, Czeizel Gábor rendez, hagyományos előadás lesz. Avantgard-felhangoktól mentes, szép, gazdag színházat szeretnénk a meglévő szerény körülmény ellenére is.

Ismertették a Napok névadójáról fennmaradt dokumentumokat. *Ifj. Horváth István* 1922-től a mindössze

Balog József és Kovács Ida a Cenciben

1941-ig élt, 15 éves kora óta szerepelt amatőr színpadokon. Eletek utolsó éveiben a szegedi Egyetemi Ifjúsági Színjátszó Társaságában játszott. 1940–41-ben olyan Hamlet-előadást rendezett, amelyet a 8.15-ösök követendő példának tekintenek.

Samu Attila, az együttes vezetője: — A XX. század-

ban a magyarországi egyetemi színjátszás történetében ő az, aki először állította mércének a középkori egyetemi színjátszás hagyományait. Ezen nemcsak az előadások elkészítését érttem, hanem azt, milyen helye legyen egy színtársulatnak az egyetemi életben. Azaz: adjon teret és munkát mindazoknak, akik olyan szorosabb közösségre vágyunk, amit maga az egyetem, érthető módon, nem tud létrehozni. Azzal, hogy az előadások után értékelő beszélgetéseket tartunk, legfontosabb célunk nyilvánul meg: közösséget, egymással kontaktust teremteni tudó, nyitott emberekből álló csoportot kialakítani. Nem is annyira szakmai kritikát várunk, inkább arra vagyunk kíváncsiak, hogyan ítélik meg produkciókat, mint emberi tettet.

Varju Erika

A deszkiek döntése:

Hozzájárulás az út-és járdaépítéshez

Jó példával járnak elől a deszkiek: a hozzájárulás fejlesztési hozzájárulás fizetésére kötelezhető lakóinak hozzávetőlegesen 80 százaléka már megszavazta, elfogadta a javasolt összeget, az évi 600 forintot. Akadt néhány nyugdíjas, akinek egyébként — alacsony nyugdíja miatt — nem kellene fizetnie, de érezve hasznosságát, az alkalossággal felajánlották a köz javára.

Deszken 25 tanácstagnak szavaztak júniusban bizalmat. Most ezek a tisztségviselők jártak-járnak házról házra, tájékoztatják a tulajdonosokat, hogy a tanács mire szándékozik költeni a befizetett összeget. Általában két alternatíva közül lehet választani. Az egyik elképzelés, hogy a befolyt összeget szilárd útburkolat

készítésére és a járdák betonozására fordítják, a másik pedig a régi posta-épület átalakítása, amelyben nyugdíjasoknak rendeznének be napközi otthont, és kialakítanának egy könyvtárat is. A megkérdezettek szinte egyöntetűen az utépítésre voksoltak.

A tanácsnál elmondták, hogy a községben 2810-en élnek, közülük 900-an kötelezhető a fejlesztési összeg fizetésére, de különböző mentességek miatt 6–700-ra tehető azoknak a száma, akik majd összeadják az utépítéshez szükséges pénz egy részét, mert a tanácsnak is segíteni kell.

Szép példája ez a közös összefogásnak, s így reális az a terv, miszerint a következő öt évben Deszk valamennyi utcájában betonozott lesz a gyalogjárda.

Lehet-e táncolni gúzsba kötve?

A városegéztől az építétdíszítő műalkotásig

Mit tehet napjainkban a sokat szidott építészet környezetünk formálásáért? Képes-e korunk kultúráját, szellemi mondandóját sovány pénztárcánk lehetőségei között formába önteni? A tehetőség kizárólag exkluzív feladatok megoldásánál érhető-e tetten? Felmértük-e már munkájuk súlyosságának megfelelően az építészek felelősségét? Társadalmi igények, alkotói szabadság, beruházói visszafogottság és kivitelezői kapacitás satujában tervezői képzelet és megvalósuló épület között felismerhető-e a különbség? Kiderül-e ez valóban, mikor a tervezés folyamata kevéssé ismert a nyilvánosság előtt, tehát építészet kultúrára a megvalósult épületek kultúrájához kötött? Még sok-sok kérdés fogalmazódott meg bennem Újszegeden, a November 7. Művelődési Házban, ahol a Csomiterv két építésztervezőjének, Novák Istvánnak és Novákné Juhász Mártának nyílt áttekintő kiállítása két évtized alkotómunkájáról.

VÁROSOK — A város élő szervezet, történelmi kontinuitás, melynek testében ott hagyja nyomát — kisebb, vagy nagyobb mértékben — szinte minden generáció, minden kor. Az utóbbi tíz-tizenöt évben átfogó városrekonstrukciók kezdődtek, melyek átfomálták a települések arculatát, új formákkal, funkciókkal, architektúrákkal gazdagították azokat. Azok lettek a legsikeresebb „fazonigazítások”, ahol sikerült *szervesen kapcsolni az új épületeket, együtteseket, utcákat a település „genetikus kódjához”*. E terven az építés házaspár sikeres és példamutató munkát végzett. A békei városközpont, a szentesi főter, a makói esipkeházak sorának első szakasza, a hódmezővásárhelyi Kosuth tér jelzi ennek a komplex munkának eredményeit. Az épülettípusok, a tömbök, részletek, osztlások arányrendjei, a felhasználó anyagok, a régihez való kapcsolódások hoz harmonikus, hol diszharmonikus megoldásai erősítik az oly sokszor hangoztatott mondatot: az építészet megfogott zene. Még akkor is, ha nem mindig szimfónia, nagyzenekari mű.

ÉPÜLETEK — Ha összefoglalóan kellene jellemezni a két tervező épületeinek stílusát, nem lenne könnyű dolgom. Mert *leginkább a komplexitás jellemző munkáikra*. Ráadásul mindezt alárendelik az épület funkcionális, a majdani használat tevékenységének, ráadásul sosem felejtik el a mai magyar építő- és kivitelezőipar felléltelrendezését, lehetőségeit. A funkcionális attitűdjé epüggé tetten érhető az épületeken, mint sok stílusáramlat átszűrte és leltisztult eleme, például a posztmodern váltoja, a szerves építészet néhány eleme, a Bauhaus fegyvelme, a népi építészeti motívumok, és az avantgárd nyomai. Am ez a komplexitásra törekvés szerves egységként jelenik meg, *oazdaodra a társalmi-vezetők jól illeszkedő alkotásai-va*. Úgy vélhetik az alkó-

sen eltérő, erősen tömbösített és geometrizáló szentesi ifjúsági ház kisebb értékű lenne környezetéhez való alkalmazkodásával, sok funkciót kiszolgáló termeinek kapcsolataival, oldott térhatásaival. A csongrádi épület a népi építészet emlékeiből teremt korszerű, a város történelmileg kialakított szerkezetébe simuló, a stílusokat továbbleadító, meghatározó érvényű objektumot. Az építési alázat szép példája, hogy egyenrangú partnerként dolgozott együtt a belsőépítész Rományi Lászlóval és a tereket szellemesen díszítő Sándor Eszter textilművésszel. Ezért lehetett korszerű egység teremteni.

S még nem szözlünk a jórészt közösen készített *oktatási épületekről*, melyek Szegedről Nyiregyházig, Kisvárdától Tatabányáig, Pécsről Budapestig, Váásárhelytől Siklósig korszerű lehetőségeket teremtenek az oktató-nevelő munkához. S nem szözlünk a magántervekről, melyek talán manapság a leginkább meglódíthatják a fantáziát, mert-hogy a házak gazdái nemigen fukarkodtak a forintokkal. Kézen is fogott a művelődési ház „mindenese” — merthogy nem eszűn a tisztaságot, rendért felel, de kiváló háziasszony is a művelődési intézménynek —, hogy „látja” itt az előzőbe nagyobb, mint az a lakás, ahol más két gyereket nevel.”

PAUSZPAPIRON — A tervek, a most folyamatban levő munkák, és a majdani megvalósulók is ott láthatók jelzéseként a paravánokon. Ezek — például a díjnyertes békecsesabai korzó, a mezőberényi városközpont, a szegedi „J” tömbrekonstrukció, vagy a szentesi köztemető ravatalozója — a szellemi erőfeszítések újabb próbái, a kapcsolatok újabb lehetőségei, a folyamatosság újabb igazolásai, az életmű tömbösítésének erősítése. A feladatok különbözőségei ellenére erősödtek az egyéniségek karakterei, a művészek között *Tóth Valéria, Klial Sándor, Borbás Tibor, Melocco Miklós, Gerle Margit, Varga Imre* vállalkozott velük közös munkára. Már ez is minősítés!

A bevezetőben fölvetett kérdésekre csak töredékes válaszok születhettek, de hát egy cikk nem vállaltja fel az egész magyar építőművészet sok szálú problémakörének minden aspektusát. Arra viszont örömmel utalhatok, hogy a közöttünk élő tervezőházaspár nemcsak komolyan veszi felelős munkáját, de korunk nagy kérdéseinek szellemi partnere is lett. *Finta József* mondta nemrég, hogy mióta átadták nagy szállóit, sovány pénztárcája miatt nem képes eljutni saját tervezési épületeibe. Novákekat ilyen veszély nem fenyegeti — mindannyiunk szerencséjére.

Tandi Lajos

Áruházi látogatók — monogrammmal

Evről évre emelkedik a fiatal bűnelkövetők száma. A bűnözésre vezető okok között előkelő helyet foglal el a nem megfelelő családi környezet hatása. Az elvált, külön élő, vagy mostoha-szülők problémája nagyban befolyásolja a fiatalok élet-szemléletét. A családi viszonyok rendezése nagy érzelmi hatást eredményezhet, ellenkező esetben viszont gyorsan megszünteti a jóra való készséget. A romlott családi környezet, a szülői szeretet hiánya már sok fiatal életét tönkretette. A nevelőintézetekben felnővők között nagy számban találhatók lelki sérültek, akik életük végeig rokkantnak érzik magukat. Sorsukat nemegyszer a végső elkeseredés határozza meg...

A fiatalok bűnözésében a csoportosan elkövetett bűnesetek váltak jellemzővé. Sok fiatal csavarog a városban — sokan intézetből szöknek. Autókat törnek fel, verekedésekbe keverednek, lopnak.

A napokban nevelőintézeti fiatalok álltak bíróság előtt. Többségük nem ismerhette meg a szülői szeretetet, a család visszatartó hatását. Ime a nyolc fiatal rövid önéletrajza:

T. Eduárd, 16 éves. Születése óta állami gondozott, szüleit nem ismeri. Az általános iskolát elvégezte, majd szakmunkásképzőbe iratkozott, elsőéves parkettázó szakmunkástanuló. Nevelőotthon-beli magatartása súlyosan kifogásolható.

T. György, 17 éves. Születésétől állami gondozott. Az általános iskola elvégzése után a szakmunkásképzőben villamosjármű-szerelő szakmát tanult, de 1985 elején a

III. évfolyamról kimaradt. Május 15. óta betanított munkásként dolgozik a Délelnél 14 forintos órabérért, s a vállalat munkásszállóján lakik.

N. Róbert, 16 éves, 4 év óta állami gondozott, 13 testvére van. Az általános iskola után kőműveszakmára szakmunkásképzőbe iratkozott, de az első év végén megbukott és kimaradt. 1985 júliusától a Szegedi Ingatlankezelő Vállalat segédmunkása, 16,50-es órabérért.

H. Sándor, 18 éves, születése óta állami gondozott. 1985-ben padlóburkoló szakkepesítést szerzett. Szakmájában dolgozik az ingatlankezelő vállalatnál, havi 3 ezer forintos átlagkeresettel. Intézetbeli magatartása átlagon felül jó, semmi kifogás nem merült fel ellene.

Hr. Sándor, 16 éves, szülei elváltak, majd állami gondozásba került. Az általános iskolát elvégezte, 1984 októberétől a Szegedi Hangszergyárban segédmunkás, havi 2200 forint átlagkeresettel.

T. István, 17 éves, öt testvére van. A szülők alkoholi-zálása miatt négy kisebb testvérrel állami gondozásba került. III. éves kőműves szakmunkástanuló.

H. Zoltán, 17 éves, szüleit nem ismeri, csecsemőkora óta állami gondozott. Ő általános iskolai osztályt végzett. A szegedi nevelőotthonból kifogásolható magatartása miatt került a kalocsai nevelőotthonba, ahol kiegészítő munkát végez.

K. Zsolt, 17 éves. Egyedül ő nem állami gondozott. 1985 júniusában villamosjármű-szerelő szakképesítést szerzett, szakmájában dolgozik, 4200 forintos átlagkereset-

tel. Magatartása ellen eddig nem merült fel kifogás.

A nyolc fiatalember gyakran töltötte együtt szabadidejét. Később ezeket a baráti találkozókat arra használták fel, hogy előzetes megbeszélés után Szeged áruházaiából, üzleteiből különböző árucikkeket tulajdonítsanak el. Előszertettel látogattak a Szegedi Nagyáruház és a Centrum Áruház osztláit, de többször „meglátogatták” a Bizományi Áruházat, az Alföldi Ruházati Boltot és a Junior Butikot is. Többnyire cipőket, ruhaneműket loptak, melyek egy részét maguk viselték, de ajándékoztak, sőt értékesítettek is a lopott holmiból. A sorozatos lopások idején 1985 májusában T. Eduárd és N. Róbert ellen már büntetőeljárás volt folyamatban, mivel a két fiatalember a nevelőintézetben egy 8 és egy 9 éves srácot súlyosan bántalmazott.

A Szeged Városi Bíróság dr. Salamon Erzsébet tanácsa két napon át tárgyalta a nyolc fiatal bűnügyét. A bíróság többnyire társtettes-ségben, folytatólagosan, nagyobb értékre, bünszövel-ségben és üzletszerűen elkövetett lopás bűntette miatt. T. Eduárd javítóintézeti nevelését rendelte el. T. Györgyöt 10 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. N. Róbertet, Hr. Sándort, T. Istvánt és H. Zoltánt 1–1 évi próbára bocsátotta, H. Sándort 4 ezer forint pénzbüntetésre ítélte, K. Zsolt esetében pedig megrovást alkalmazott a bíróság.

Az ítélet jogerős.

B. L.